

Бібліографічний опис:

[Від редакції] (2022) Український семінар у Сорбонні. *Слов'янський світ*, 21, 189–192.

[Editorial] (2022) Ukrainian Seminar at the Sorbonne. *The Slavic World*, 21, 189–192.

УКРАЇНСЬКИЙ СЕМІНАР У СОРБОННІ

27 жовтня 2022 року на відділі славістичних студій Сорбоннського університету відбувся науковий семінар за участю трьох українських науковців.

Доповіть Ірини Коваль-Фучило, кандидатки філологічних наук, старшої наукової співробітниці відділу української та зарубіжної фольклористики Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України мала назву «Усні історії українських біженок у Польщі й Франції». Дослідниця представила результати своєї роботи за останні сім місяців. Так, у Польщі (Лодзьке воєводство) впродовж квітня – червня 2022 року записано 30 інтерв'ю з українками, які були змушені покинути свої домівки через початок активної фази російсько-української війни. У Франції здійснено 26 записів. Місце запису в Польщі - Лодзький дім культури, де було зручно працювати, оскільки тут організовано куточок для дітей, де вони бавилися, а в той час можна було говорити з матерями. У Парижі – це культурний центр «Україна для всіх», розташований на вул. Палестини, 6. Це давнє українське місце в Парижі. На першому поверсі розташована українська церква, на другому і третьому – бібліотека Симона Петлюри, на четвертому – культурний центр, де в не-

ділю жінки приходять із дітьми на заняття з української мови й мистецькі майстер-класи (ткацтво, глина, малювання, аплікація, пап'є-маше та ін.).

Фольклористка ознайомила слухачів з анкетною, яку вона використовує під час роботи, визначила основні теми, що їх оповідачки розкривають у своїх розповідях, спробувала виокремити основні стратегії самопрезентації жінок. Базові смисли, які українські біженки передають у своїх розповідях, – це прагнення виправдати своє біженство, переконати співбесідника, що основна причина виїзду – прагнення врятувати своїх дітей. Жінки акцентують увагу на власних втратах і з меншою охотою обговорюють свої здобутки за час перебування за кордоном. У розповідях українки створюють позитивний образ країни, що надала їм захист, уникають розповідей про конфліктні ситуації на новому місці. Жінки вимогливі до поведінки українок за кордоном, хочуть, щоб вони були зразковими біженками. Зокрема, не можна брати забагато допомоги, не можна смітити тощо. Існує така залежність у сюжетному наборі оповіді: якщо людина багато говорить про втрату, вона не говорить про здобутки під час біженства.

Табуйованими є політичні теми. Так, жінки неохоче обговорюють причини початку війни, зате багато розповідають про те, як пережили звістку про початок війни, як збиралися в дорогу, якою була їхня дорога за кордон.

Дослідниця виокремила теми майбутніх робіт над записаним матеріалом. Це будуть студії про особливості номінації персонажів, місць, подій, локусів, про засоби формування основних значень розповіді, про улюблені й табуйовані теми.

Доповідачка підсумувала, що історії українок-біженок дуже різні. Спільним є те, що вони безпосередньо залежать від умов, у яких людина опинилася на новому місці: якщо оповідачці вдалося знайти роботу й житло, то вона не поспішає повертатися, найчастіше заявляє, що ще не знає, що буде

далі. Багато співрозмовниць, особливо з Польщі, вже давно повернулися додому. Із Франції таких повернень менше. Чимало людей намагаються використати отриманий тимчасовий захист як нагоду розпочати нове життя за кордоном.

Доповідь Марії Целоевої, співробітниці Одеського художнього музею, а сьогодні студентки Сорбоннського університету, «Українське сучасне мистецтво в час війни» була присвячена творчості трьох мисткинь, які у своїх творчих роботах болісно відгукнулися на трагічні події останніх місяців в Україні. Доповідачка продемонструвала й проаналізувала роботи Влади Ралко, Марії Куліковської, Алевтини Какхідзе.

Тарас Лютий, доктор філософських наук, професор кафедри філософії та релігієзнавства НаУКМА, старший науковий співробітник відділу філософської антропології Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, виступив з доповіддю «Війна в Україні як процес деколонізації: справа Григорія Сковороди». Виступ був присвячений проблемі війни, яку доповідач пов'язує з імперським проектом росії. Російська імперська політика спричинилася до колонізації, яка виявилася в апропріації української культури. Учений наголосив, що деколонізація пов'язана з переосмисленням української ідентичності. Ці процеси він проілюстрував прикладами з філософії самовладання Григорія Сковороди.

Доповіді викликали зацікавлення серед слухачів, про що свідчили численні запитання й репліки. До обговорення долучилися українські фольклористки Оксана Кузьменко і Леся Вахніна. Оксана Кузьменко, докторка філологічних наук, в. о. завідувача відділу соціальної антропології, старша наукова співробітниця Інституту народознавства НАН України, зазначила про важливість соціального становища інтерв'юера під час запису автобіографічних розповідей в умовах біженства. Леся Вахніна, кандидатка філологічних наук, завідувачка відділу української та зарубіжної фолькло-

ристики ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, виступила французькою мовою. Вона ознайомила присутніх з українсько-французькими науковими проектами ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, розповіла про видання робіт французьких науковців, які були здійснені в цій установі, а також наголосила на важливості порівняльного аспекту дослідження І. Коваль-Фучило й зауважила, що представлені результати дослідження є також складовою нової планової теми відділу української та зарубіжної фольклористики ІМФЕ ім. М. Т. Рильського «Російсько-українська війна у сучасному фольклорі: антропологічний вимір», яку реалізують колеги відділу. Пані Леся розповіла про бомбардування Києва, яке їй довелося пережити 10 жовтня 2022 року напередодні поїздки до Варшави. Л. Вахніна наголосила на актуальності представлених доповідей та подякувала професорці Галині Кабаковій, яка проводила семінар, за організацію такого важливого заходу та сприяння Україні.

Засідання відбувалося англійською мовою.

Надійшла / Received 02.11.2022

Рекомендовано до друку / Recommended for publishing 13.12.2022